

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

На Марни и на Цегевалду

Управо кад се прослављала трогодишњица битке на Марни поведа се велика битка код Цегевалда. Ове две битке необично се слажу како по резултатима, тако и по важности. Прва је спасла Париз, друга Петроград.

Познат је немачки програм за рат. По рачунима немачког генералштаба, највећа немачка сила требала је, преко Белгије, да се баци на Француску, и кад за неколико дана победи бројно слабију француску војску, окрене се према Русији. Тај је план и покушан да се изврши, али су од њега Немци могли да остваре само онај део, који се тиче Белгије, а на Марни, на капији Париза, ударили су на гвоздене груди храбре француске војске и сломили се. На томе плану ипак су Немци истрајно остајали, покушавајући, на Вердену и на Соми, да постигну оно, што нису могли на Марни. Узалуд је било, и позната је та њихова нова погибија.

Други део програма, напад на Русију, такође је заустављен на фронту од Риге до Черновица. Три године стајала је немачка војска пред тим зидом и усудила се да покуша да га разори тек кад је охрабрена надом, да је руска револуција ослабила руску војску.

И за тренутак су Немци имали нешто успеха. Првим ударцем освојили су Рију и јавили своје свету, да иду у Петроград. Међутим, разочарење је убрзо дошло. Већ на првој руској утврђеној линији морали су да стану. Изненађени овим отпором, више дана су бесно јуришали, али су сви јуриши били узалудни. Најкрвавија битка решила се за неколико дана. Руси су Немце најпре зауставили, а затим прешли сами у офанзиву.

Многострук је и неизмеран значај овог немачког неуспеха. Све велике наде на скори мир везиване су тих дана у Немачкој за кретање њихове војске у Русији. А зна се, колико се живо жели мир у

Немачкој. Сада, разуме се, наде, с те стране, више нема. Потребно је тражити нове путеве, да би се приближили миру, али их је, изгледа, за сада тешко наћи.

Тако су ове две битке, на двома странама Немачке, у трогодишњем размаку, спасле цивилизовани свет од немачког империјализма. У историји овога рата ове две битке представљају, несумњиво, два најодлучнија момента. На њима су се срушили немачки планови; на једној су се појавили изгледи за савезничку победу, на другој је одлучено, коме ће припасти крајња победа.

ЗВЕЗДИЦЕ

Како би било кад би данас вршили изборе за Народну Скупштину, пошто је већ Мала Госпојина?

Гаргантва

ЈАПАН И РУСИЈА

Лондон, 8. септ.

»Дејли Телеграф« пише о доласку јапанских трупа у Русију: Јапан већ шаље своје трупе транс-сибирском железницом у Русију.

Русија ће бити захвална Јапану, који јој данас помаже, да спасе своју младу слободу.

ЖЕЉА ЗА МИРОМ

Царих, 8. септ.

Луче је био један дуг састанак Кајзера и канцелара. После тога канцелар је сазвао министарски савет. Очекује се неко велико изненађење из Немачке. — Штампана пачиња да пише о скором миру. „Келншице Цајтунг“ каже, да ће ускоро наступити измирење свих држава.

КЕРЕНСКОВА ВЛАДА

Петроград, 8. септ.

Руски кабинет је дефинитивно овако састављен: Керенски, председник министарства и врховни командант војске; Терещенко, министар спољних послова; Кишкин (кадет) министар унутрашњих дела; Карташи (кадет), министар црквених послова; Бернацки (кадет) министар финансија; Коновалов (кадет), министар

трговине и индустрије; Миљановић, министар правде; Архангелски, министар просвете; Ливеровски, министар путова; Прокоповић, министар исхране; Аксентијев, министар земљорадње; генерал Бершовски, министар војни; адмирал Бердеревски, министар морине; Буришкин, државни контролор; Скобељев, министар рада; Ефремов, министар народне одбране и Никитин, министар пошта.

ДВА ЗА ДАН

Лондон, 8. септ.

Из Берлина је излази листу „Тидене Тиси“, да је једна британска оклопача потопила у Северном мору један немачки сумарен и тренутку, кад је покушао да потопи једну неутралну лађу.

У исто време један британски торпидер појавио се и потопио је други сумарен, који је покушао да нападне оклопачу.

Ови сумарни потопљени су на двадесет миља југо-источно од острва Шетланда. Посада са сумарена је заробљена.

НЕРЕДИ У ЦАРИГРАДУ

Царих, 8. септ.

Последње недеље у Цариграду је било врло великих нерета. Трупе из цариградског гарнизона, које су требале да оду на фронт, побуниле су се и наоружане су ишле улицама. Било је сукоба и више официра убијено је. У вароши је владала страшна паника. Свет је као луд бежао кући. Цела је варош затворена.

Нереди су угушени трупама из околине. Немци су у самој вароши стрељали око двадесетак војника.

ЧЕТИРИ МИЛИОНА

Њујорк, 8. септембра

Према тврђењу «Њујорк Тајмс», амерички министар војни сматра да је прва половина милиона људи, које Сједињене Државе шаљу у Европу, само мала помоћ Савезницима. Резултат ће бити потпуни тек кад се пошаљу сва четири милиона људи, који ће се слати последице.

ДРЖАЊЕ ЧЕХА

Лована, 7. септембра

Чешки лист «Венков» пише: «Наше држање према новој влади јако сно је. Догод аустриј

ска влада не послуша наше праведне захтеве, чешка делегација мора бити у опозицији. Ако влада настави и даље да иде за начедима бечких влада, она неће бити дуга века.»

ПОХВАЛНА НАМЕРА

Трговачка Комора решила је да оскудним породицама наших трговаца које се налазе у Србији, као и трговцима који се налазе као заробљеници код наших непријатеља, пошаље материјалну помоћ у колико јој нево финансијско стане буде допуштено. Зато Комора апелује на све трговце, да јој пошаљу списак интернираних и заробљених трговаца и списак трговачких породица, које су у бедни и којима би требало слати помоћ, са тачном адресом чланова породица.

Спискове послати Милану Гачићу члану Трговачке Коморе преко уредништва Народа.

ЗА ПАПОМ

Царих, 8. септ.

Последњи клерикални маневар појавио се у органу мађарских католика, у „Алкатмању“. Ту је владика Виљем Франкној предложио, да се на неутралној територији састану представници парламента Немачке, Мађарске, Аустрије, Енглеске, Француске и Америке под председништвом Папиним, да проуче сви питања о миру. Парламентни би одредили своје изасланике тајним гласањем. Интересантно је овде приметити,

НИКИ И ВИЛИ

Као што смо већ раније објавили, у Царском Селу откритивена је тајна преписка, која је вођена између Вилема II и Николе II, у којој има врло карактеристичних ствари. Нарочито је интересантна преписка њихова из времена руско-јапанског рата.

Телеграми су били на енглеском, са потписима Вилви Ниви. Циљ царя Вилема био је, да образује савез континенталних сила: Русије, Немачке и Француске, против Енглеке.

Ево неколико ставова из ове владалачке кореспонденције.

Телеграм кајзеру цару од 19. октобра 1904. године:

«Из поузданог извора обавештен сам, да је бивши јапански посланик у Петрограду, Куришо, дошао у Европу, и да је сад у Паризу. Он је, изгледа, овлашћен да покуша да створи срдчан савез између Француске и Енглеске

да пречасни Франкној и не помиње да је Италија у рату.

Према бечком клерикалном листу „Рајхспост“ ускоро ће се држати у Швајцарској нов састанак интернационалних католичких удружења. На том састанку дискутоваће се о пацифистичној Папиној акцији.

НЕМАЧКЕ РЕФОРМЕ

Царих, 8. септембра

Према „Локал Анцајгеру“ национални либерали, прогресивисти, социјалисти из већине странка центра поднели су главној комисији Рајхстага један предлог, у коме се тражи од канцелара, да створи представништво Ливоније и Курланије. Даље се предлаже, да се у овим земљама створи администрација, онаква, каква им је потребна, у колико то допушта војна ситуација. Овај предлог примљен је једногласно.

ОСКУДИЦА У МЕСУ

Берн, 8. септ.

»На је Штутгартер Цајтунг« јавља, да је од половине јула толико тешко било набавити потребан број стоке, да је било немогуће снабдевати војску и становништво. Да би се томе помогло, забрањена је, до краја септембра, свака трговина стоком, осим са нарочитим одобрењем. Даље је наређено, да за дневне потребе становништва општине реквизирају стоку.

у циљу закључења мира што повољнијег по Јапан. То показује, да је Јапан на измаку снаге и у погледу људства и у погледу новца. Знајући наше идеје о предужењу рата, сматрао сам за дужност, да вас обавестим о ономе, што се догађа иза кулиса. Верујем да су конци целе ове акције с оне стране Ла Манша.

Одговор царев од 23. октобра 1904. године:

Хвала на обавештењима о акцији Јапана. Чуо сам да се говори, али још нисам могао да видим добро, да се конци свега овога налазе с оне стране Ла Манша. Можете бити уверени, да ће се Русија борити докле и последњи Јапанац не буде истеран из Манџурије. Само тада моћи ће да се говори о миру.

Кајзеру цару 27. октобра 1904:

«Од неког времена енглеска штампа прети Немачкој да ће ићи под каквама нагово-

